

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Uiterwaardvergraving Avelingen, Gemeente Gorinchem

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport

29 juli 2009 / rapportnummer 2022-59

1. OORDEEL OVER HET MER

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Gorinchem heeft het voornemen om de uiterwaard van de Merwede bij het buitendijks gelegen bedrijventerrein Avelingen te vergraven en daarmee een nevengeul te realiseren. De activiteit wordt ondernomen in het kader van de Planologische Kernbeslissing (PKB) Ruimte voor de Rivier. Door de vergraving krijgt de rivier de Merwede ter plaatse van Gorinchem meer ruimte, waardoor een waterstandsverlaging gecreëerd wordt bij maatgevende hoogwaterstanden. Naast de waterstandsverlaging is het verbeteren van de ruimtelijke kwaliteit een doelstelling van deze Ruimte voor de Rivier-maatregel. Het project is door de gemeente ook aangegrepen om nieuwe kaderuimte te ontwikkelen voor de bereikbaarheid van de bedrijven vanaf de waterzijde.¹

Om het voornemen te realiseren, wordt het bestemmingsplan geactualiseerd. De procedure van milieueffectrapportage (m.e.r.) wordt hiervoor doorlopen.

De Commissie voor de m.e.r. is van mening dat de **essentiële informatie** voor besluitvorming in het milieueffectrapport (MER) **aanwezig is**. In het MER staat het zogenoemde basialternatief centraal. Dit is het alternatief “ruimte voor economie en natuur” waarvoor is gekozen op grond van een alternatievenvergelijking in de Herstructureringsvisie. In deze visie heeft het milieubelang een volwaardige rol gespeeld. Een alternatievenvergelijking in het MER was derhalve niet meer nodig. In het MER zijn varianten op het basialternatief onderzocht en met elkaar vergeleken. Dit is op een gestructureerde manier gebeurd, hoewel de hoeveelheid varianten de helderheid van het rapport niet ten goede komt.² Op basis van de (milieu)score van de verschillende varianten zijn een meest milieuvriendelijk alternatief (MMA) en een voorkeursalternatief (VKA) opgesteld. De keuze welke variant wel of niet behoort tot het MMA en VKA is duidelijk gemotiveerd.

De Commissie adviseert om in het besluitvormingsproces het volgende mee te nemen.

- Nut en noodzaak van de verbetering van de bereikbaarheid van de bedrijven is nauwelijks onderbouwd. Er is geen inzicht geboden in het huidige en toekomstige aantal scheepvaartbewegingen. Op basis van nut en noodzaak, inclusief het aantal scheepvaartbewegingen, kunnen de benodigde kadelengete, de vaargeulafmetingen, het aantal wachtplaatsen en de interactie met doorgaande scheepvaart worden bepaald.

¹ Zie bijlage 1 voor meer project- en proceduregegevens en informatie over de Commissie voor de m.e.r.

² Een aantal varianten had volgens de Commissie achterwege gelaten kunnen worden, bijvoorbeeld variant VI waarvan al bekend is dat Rijkswaterstaat in verband met de veiligheid bepaald heeft dat er geen ligplaatsen voor kegelschepen gerealiseerd mogen worden.

- De taakstelling voor waterstandsverlaging wordt ruimschoots gehaald. De gemeente heeft aangegeven dat de extra centimeters gebruikt kunnen worden als compensatie voor de doorstroming bij eventuele uitbreiding van bedrijven. Wellicht kan ook overwogen worden om de extra centimeters te gebruiken om de langsdam ten behoeve van de natuur te verbreden of ruiger in te richten.
- Probeer met de inrichting van de toegang tot de nevengeul aanslibbing in de toegang te beperken.
- Besteed aandacht aan de ontsluiting van het bedrijventerrein Avelingen op de A27.³

In hoofdstuk 2 wordt het oordeel van de Commissie nader toegelicht en worden aanbevelingen gedaan voor het vervolgtraject.

2. TOELICHTING OP HET OORDEEL EN AANBEVELINGEN

2.1 Doelstellingen

Waterstandsverlaging

Het MER is onduidelijk over de doelstelling om te komen tot waterstandsverlaging en het doelbereik. Er worden verschillende getallen genoemd: een taakstelling van 5 cm die later 8 cm is geworden en het bereiken van een waterstandsverlaging van 7 cm die later 10,7 cm zou zijn.

In een toelichting van de gemeente staat het volgende. “De PKB is gestart met een zogeheten hydraulisch Koppenmodel om de maatgevende waterstanden te bepalen. Op basis van dit model kreeg de uiterwaardvergraving Avelingen een taakstelling van 5 cm waterstanddaling. Uitvoering van het voorliggende projectontwerp leidt tot een waterstanddaling van 7 cm volgens dit model. Tijdens het planstudie-traject heeft het Ministerie van Verkeer en Waterstaat (V&W) een nieuw rekenmodel ontwikkeld. Volgens dit rekenmodel, dat volgens V&W nauwkeuriger is, diende een waterstanddaling te worden gerealiseerd van 8 cm. Het voorliggend projectontwerp geeft volgens dit model een waterstanddaling van 10,7 cm. Omdat een grotere waterstanddaling wordt gerealiseerd dan de taakstelling, kunnen deze extra centimeters worden aangewend als compensatie voor de doorstroming bij eventuele uitbreidingen van bedrijven.”

- De Commissie adviseert om inzichtelijk te maken op welke manier de 2,7 cm extra waterstandsverlaging eventueel ingevuld kan worden. De gemeente heeft de mogelijkheid van extra ruimte voor uitbreiding van bedrijven genoemd. De Commissie geeft in overweging om de extra ruimte voor natuur te gebruiken, door de langsdam te verbreden of ruiger in te richten.⁴

³ Dit punt valt buiten het kader van het MER. De Commissie wijst er op dat een goede ontsluiting wel een voorwaarde is voor de economische ontwikkeling van het bedrijventerrein.

⁴ De inrichting van de langsdam als ecologische verbindingzone is goed onderzocht en beschreven. Het MER biedt geen inzicht in de balans tussen het oppervlakteverlies aan EHS-gebied dat ontstaat door vergraving van de uiterwaard en de oppervlaktewinst die ontstaat door de realisatie van de langsdam. Waarschijnlijk is er per saldo sprake van oppervlakteverlies. Dit verlies zou gecompenseerd kunnen worden door de langsdam te verbreden.

Bereikbaarheid vanaf de waterzijde

Nut en noodzaak van de derde doelstelling, te weten bereikbaarheid vanaf het water, zijn niet goed onderbouwd. Of het daadwerkelijk nodig is om meer kadelengte te creëren en de kade-inrichting te verbeteren, lijkt niet te zijn onderzocht. Wel kan de Commissie zich voorstellen dat de economische ontwikkeling van de gemeente wordt gestimuleerd door herontwikkeling van het bedrijventerrein.

- De Commissie adviseert om nut en noodzaak van de derde doelstelling beter te onderbouwen. Geef inzicht in de huidige en de geraamde scheepvaartbewegingen. Op basis daarvan kunnen de benodigde kadelengte, de vaargeulafmetingen, het aantal wachtplaatsen en de interactie met doorgaande scheepvaart worden bepaald.

2.2

Morfologie

Uit het MER blijkt dat aanslibbing zal plaatsvinden in de toegang naar de nevengeul. Over de omvang van de aanslibbing geeft het MER geen nadere informatie. De Commissie stelt dat de omvang van de aanslibbing onder andere afhankelijk is van de grootte van de toegang. Verder stelt zij dat de kwaliteit van het bezonken slib zal overeenstemmen met de kwaliteit van het slib in het rivierwater en dat dit mogelijk (deels) vervuild is.

- De Commissie geeft ter overweging om aanslibbing van de toegang naar de nevengeul te beperken door de toegang naar de nevengeul te beperken tot de voor de scheepvaart benodigde invaartbreedte.

BIJLAGE 1: Projectgegevens toetsing besluit-MER

Initiatiefnemer: het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Gorinchem

Bevoegd gezag: de gemeenteraad van de gemeente Gorinchem

Besluit: wijziging bestemmingsplan

Categorie Gewijzigd Besluit m.e.r. 1994: D.3

Activiteit: vergraving van de uiterwaard van de Merwede

Procedurele gegevens:

aankondiging start procedure in: Staatscourant en De Stad d.d. 6 november 2007

advies aanvraag: 14 november 2007

ter inzage legging: 7 november tot en met 19 december 2007

richtlijnenadvies: 21 januari 2008

richtlijnen vastgesteld: 21 februari 2008

kennisgeving MER in de Staatscourant van 26 mei 2009

ter inzage legging MER met ingang van 27 mei 2009

aanvraag toetsingsadvies bij de Commissie m.e.r. op 25 mei 2009

toetsingsadvies uitgebracht: 29 juli 2009

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen. De werkgroepsamenstelling bij het onderhavige project is als volgt:

ir. C. van der Giessen

drs. Y.J. van Manen

mr. drs. M.A. Poortinga (secretaris)

drs. L.H.J. Verheijen (voorzitter)

ir. J.H.A. Wijbenga

Werkwijze Commissie bij toetsing:

Tijdens de toetsing gaat de Commissie na of het MER voldoende juiste informatie bevat om het milieubelang volwaardig mee te kunnen wegen in de besluitvorming. De Commissie gaat bij het toetsen uit van de wettelijke eisen voor de inhoud van een MER, zoals aangegeven in artikel 7.10 van de Wet milieubeheer en de vastgestelde richtlijnen voor het MER. Indien informatie ontbreekt, onvolledig of onjuist is, beoordeelt de Commissie of zij dit een essentiële tekortkoming vindt. Daarvan is sprake, als aanvullende informatie in de ogen van de Commissie kan leiden tot andere afwegingen. In die gevallen adviseert de Commissie de ontbrekende informatie alsnog beschikbaar te stellen, alvorens het besluit wordt genomen. Opmerkingen over niet-essentiële tekortkomingen in het MER worden in het toetsingsadvies opgenomen, voor zover ze kunnen worden verwerkt tot duidelijke aanbevelingen voor het bevoegde gezag. De Commissie richt zich in het advies dus op hoofdzaken die van belang zijn voor de besluitvorming en gaat niet in op onjuistheden of onvolkomenheden van ondergeschikt belang.

Zie voor meer informatie over de werkwijze van de Commissie www.commissiemer.nl op de pagina *Commissie m.e.r.*

Betrokken documenten:

De Commissie heeft de volgende documenten betrokken bij haar advisering:

- Besluit- en planMER Uiterwaardvergraving Avelingen, milieueffectrapport, Witteveen+Bos, 15 mei 2009

De Commissie heeft kennis genomen van de zienswijzen en adviezen, die zij van het bevoegd gezag heeft ontvangen. Dit advies verwijst naar een reactie als die nieuwe inzichten naar voren brengt over specifieke lokale milieumstandigheden of te onderzoeken alternatieven. Een overzicht van de zienswijzen en adviezen is opgenomen in bijlage 2.

BIJLAGE 2: Lijst van zienswijzen en adviezen

1. Mercon Steel Structures B.V., Gorinchem

Toetsingsadvies over het MER Uiterwaardvergraving Avelingen, Gemeente Gorinchem

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Gorinchem heeft het voornemen om de uiterwaard van de Merwede bij het buitendijks gelegen bedrijventerrein Avelingen te vergraven en daarmee een nevengeul te realiseren. De activiteit wordt ondernomen in het kader van de Planologische Kernbeslissing Ruimte voor de Rivier. Om het voornemen te realiseren, wordt het bestemmingsplan geactualiseerd. De procedure van milieueffectrapportage wordt hiervoor doorlopen.

ISBN: 978-90-421-2789-0

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Arthur van Schendelstraat 800 Utrecht

T 030 - 234 76 66

F 030 - 233 12 95

E mer@eia.nl

w www.commissiemer.nl

